Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.

Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXVI. Cena lista je $6.00 Entered as second-class matter January 16, 1928, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., petek, 13. oktobra (October 13), 1933. Subscription $6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 201

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Komentarji

Ameriška delavska federacija bi rada imela 25 milijonov članov

Ameriška delavska federacija, ki zdaj zaključuje svojo letno zborovanje v Washingtonu, D. C., je po svoji eksekutivi poročala ob začetku svojega zborovanja, da ima zdaj okrog štiri milijone članov. Od zadnjega aprila je pridobila poldrugi milijon članov. Cilj federacije zdaj je, da njeno članstvo naraste na deset milijonov, njen nadaljnji cilj pa je petindvajset milijonov članov.

Predsednik Green je tudi naglasil, da eksekutiva nasprotuje inflaciji in uspeh Nire zavisi od splošnega organiziranja vsega delavstva v Združenih državah in forsiranja tridesetURNIKA v tem letu. Od zadnjega marca je bilo uposlenih okrog tri milijone delavcev, še vedno pa je manjšina milijonov delavcev brez dela.

Ako bi bil uveden tridesetURNIK v splošnem, bi se večina brezposelnih lahko vrnila na delo. Federacija bo torej vztrajala v boju za tridesetURNIK, da pa more čim prej zmagati v tem boju, se morajo povečati njene vrste na deset milijonov članov, kar je prihodnji cilj federacije. Kasneje pa je cilj 25 milijonov članov.

To je zelo velikopotezen program. Na podlagi federalnega cenzusa (ljudskega štetja) se ocenjeva, da je 40 milijonov rednih delavcev v Združenih državah. Federacija jih ima štiri milijone, v drugih unijah, ki nimajo stikov s federacijo, pa je pa skupaj milijon; to pomeni, da je komaj pet milijonov dejansko organiziranih delavcev v Združenih državah, dočim je 35 milijonov delavcev zunaj vsake organizacije.

Če bi federacija dobila v svoje vrste 25 milijonov, bi bila večina organiziranih. Petindvajset milijonov organiziranih delavcev bi že bila lepa armada, ki bi lahko dominirala ne samo industrije, temveč vso republiko. Taka armada bi lahko popolnoma kontrolirala kongres, federalno administracijo in upravo vseh industrijskih držav; lahko bi uzakonila in izvedla, kar bi hotela. Ampak to ni cilj Ameriške delavske federacije!

Kakor je predsednik Green povedal, hoče federacija najprej deset milijonov in potem 25 milijonov članov, hoče organizirati vse delavce v Ameriki samo zato, da lahko izvede tridesetURNIK in da bo Nira uspešna. To je cilj federacije.

Ameriška delavska federacija rabi še petdeset let za svoj cilj samo članstvo, ki bo prejemalo visoke mezde in plačevalo prispevke in stalne unijske prispevke, da bodo številni lokalni in državni unijski odborniki imeli dobre službe z dobrimi plačami. To je vse, za kar se je federacija ustanovila in za kar obstaja.

Da bi voditeljem federacije prišlo na misel, da bi delavci smeli zahtevati kaj več ko samo pravico do garanja, da bi lahko uporabili svojo organizirano moč kot sredstvo za dosego višjega cilja, tega ne. Po njihovi presoji, ki jo lahko meriš z orehovo lupino, mora biti delavec zadovoljen, da dela in prejema "pošteno" plačo (kako velika mora biti plača, da bo poštena, ni nikdar nihče določil), da redno točno plačuje prispevke — to je vse.

Upajmo, da dobi Ameriška delavska federacija čim prej žival glavo, ki bo drugače gledala na pravice delavcev kakor zre okamenela eksekutiva. Upanje v tem je upanje, da se ameriško delavstvo kdaj zdrami iz svojega železnega spanja.

Liga zaključila zborovanje

Ženeva, 12. okt. — Štirinajsta skupščina Lige narodov je danes zaključena.

BRUTALNO RAZBIJANJE JEKLARSKIH STAVK

Nad 200 deputijev "počistilo ceste" v Ambridgu. Trgovec ustreljen in 16 oseb težko ranjenih. Tudi ohijskim stavkarjem se ne godi bolje

Ambridge, Pa. — (FP)—Odkar je tukajšnja "postava" s puškami, solzavicami in krepelci napravila velik juriš na jeklarske stavkarje in "počistila ceste" liki teksaški orkan, se še mnogim vrti v glavi in ne morejo zapopasti, kako je prišlo do krvavega incidenta. Tudi debeli plašč terorja se še ni dvignil nad mestecem.

Bila je pravcata vojna, ki je divjala pred jeklarsko tovarno, kjer so bili na piketni straži stavkarji, zahtevajoči priznanje Steel and Metal Workers Industrial unije, na trotoarjih pa večje število žena in otrok, ki so opazovali stavkarje.

Prav za prav ni bila vojna, ampak brutalen napad na stavkarje, ki se lahko meri z najbolj ciničnimi industrijskimi poboji. Uprizorilo ga je nad dvesto oboroženih deputijev v službi jeklarskih baronov. Nikomur niso prizanašali in udrihali s količki, katere so dobili od Laughlin Jones Co., na levo in desno, streljali na slepo in množico razganjali s plinskimi bombami.

Ko se je razkadil dim in se ljudstvo razbežalo, je bilo na cestah 16 oseb težko ranjenih, med njimi tudi neki deček z razbito glavo, mrtev pa Adam Pietraszeski, trgovec z drobnjarijo. Ubila ga je krogla. Povelje za napad je dal šerif takoj, ko se stavkarji niso hoteli raziti.

Da so pravi gospodarji mesta jeklarski baroni, je to pokazal župan Caul v razgovoru z odborom stavkarjev. Njim je povedal, da je star unionist, že 31 let član unije in simpatizira s stavkarji. "Ampak sedaj sem župan in moram skrbeti za red." Odbor mu je sugestiral, naj za deputije nastavi stavkarje, ki bodo skrbeli za mir.

Ta sugestija pa je naletela na gluha ušesa in sploh je bila prepozna, ker je bilo za napad že vse aranžirano in učiteljstvu naročeno, naj drže otroke v šolah, okna pa zaprejo. Oblasti z županom na čelu so le orodje jeklarskih baronov.

Tudi jeklarskim stavkarjem v Steubenvillu, O., in Weirtonu, W. Va., (oba mesta si stojita nasproti ob reki Ohio) se ne godi bolje. Policija jih je že parkrat napadla s količki in solzavicami.

Časopisje, posebno pittsburško, se iz jeklarskih stavkarjev norčuje in pravi, da ne vedo, zakaj stavkajo. Resnica je, da stavkajo za priznanje unije, o čemer pa jeklarski baroni nočejo nič slišati.

Znižanje davkov v čikaškem okraju

Chicago. — Dne 10. t. m. je okrajni asesor Jacobs naznanil, da so posestni davki v okraju Cook znižani okroglo 25% za leto 1932. Toliko je znižana ocenjena vrednost stavbišč in poslopij za obdavčenje. Celotna redukcija vrednosti znaša okrog 644 milijonov dolarjev, kar pomeni, da je davek za leto 1932 v skupni vsoti znižan približno 40 milijonov dolarjev.

Mesto dobilo od elektrarne čedno vsoto

Harrisonburg, Va. — V zadnjem fiskalnem letu je mestna elektrarna prispevala večjo vsoto za kritje stroškov mestne vlade kakor pa so jo prispevali davkoplačevalci. Dobiček od elektrarne je znašal po odbitku vseh obveznosti $45,980. Cena elektrike za razsvetljavo je sedem centov kilovatna ura in od poldrugega do treh centov za pogonsko silo.

Stara garda ostala v kontroli

Reforme v vodstvu federacije odklonjene

Washington, D. C., 12. okt.— Na včerajšnji seji konvencije Ameriške delavske federacije je propadel predlog Johna L. Lewisa, predsednika rudarske unije, da se eksekutiva poveča iz enajstih na petindvajset članov in "da pride nova kri v vodstvo" federacije. Malo prej je konvencija zaključila, da federacija podpira vladni program Nire z dodatkom, da se uvede splošen 30-urnik za delavce.

Debata glede povečanja eksekutive je bila vroča in ob koncu glasovanja so se razlegali po dvorani klici: "Mašina dominira, mašina je ostala in mašina svete družine bo še nadalje držala federacijo za vrat!"

Državni monopol pijač prihaja v Montani

Načrt določa, da se žganje in močna vina prodajajo le v državnih dispenzarijih

Helena, Mont. — Država Montana ima zakonodajni načrt glede razpečavanja alkoholne pijače po preklicu prohibicije, ki je edinstven v Združenih državah. Načrt je državni monopol. Država sama bo prodajala opojne pijače. Pivo ne bo uključeno med opojne pijače in lahko se bo prodajalo v privatnih trgovinah, toda žganje in močna vina bodo na prodaj le v državnih dispenzarijih proti permitu, ki bo stal dva dolarja letno. Osebe, ki bivajo le začasno v državi, lahko dobe permit za 50c za mesec dni.

V vsakem okraju bo eden dispenzarij, v mestu, kjer je sedež uprave. Državni kontrolni odbor bo vodil trgovino s pijačami. V tem odboru bodo governer, državni tajnik in državni blagajnik. Vsak kupec dobi pijačo v steklenicah, ki jih mora odnesti s seboj in piti sme le doma. Vsako pitje v prodajnih prostorih ali kjerkoli v javnih krajih bo prepovedano in kaznjivo. Kronični pijanci ne bodo dobili pijače. Kontrolni odbor določi regulacijo, koliko pijače in kako pogosto sme kupiti vsaka oseba. Ves dobiček pojde državi.

Milijon dolarjev dobička od propadlih bondov

Kako so špekulantje v Wall Streetu razpečali braziliske dolžnice, ki so danes v defaultu

Washington, D. C., 12. okt.— Preiskava pred senatnim finančnim odsekom glede špekulacij v Wall Streetu v dnevih "prosperitete" je nadalje odkrila dobičkanosne transakcije investicijske tvrdke Dillon, Read & Co. z bondi mesta Rio de Janeiro v Braziliji leta 1921. Ferdinand Pecora, pravni zastopnik odseka, je izvlekel iz Roberta O. Haywarda, predsednika omenjene tvrdke, da je tvrdka prekupila bonde, katerih vrednost na papirju (par) je bila dvanajst milijonov dolarjv. Za vsak stodolarski bond je plačala $89, ameriški publiki jih je pa prodala po $97.75 in naredila je $1,050,000 dobička. Te dolžnice so že davno prenehale s plačevanjem obresti, to se pravi, da so v defaultu ali bankrotirane.

Oster protest proti napadom na Američane v Nemčiji

Washington, D. C. — Ameriški državni tajnik Hull je v sredo poslal poslaniku v Berlinu navodila za energično postopanje proti nacijskim napadom na ameriške državljane v Nemčiji. Hitlerjeva vlada mora pojasniti, zakaj ne drži besede, ki jo je dala in zakaj ne kaznuje napadalcev.

HITLERJEVA ROKA VIDNA NA KONVENCIJI ADF

Sušljajoča kampanja proti napovedanemu bojkotu Nemčije. Državni tajnik zanika vest, da vlada skuša vplivati na federacijo

Washington, D. C. — (FP) — Hitlerjeva senca je očividno dosegla tudi delegate 53. redne konvencije Ameriške delavske federacije v podobi vesti, da bi sprejetje resolucije za bojkotiranje fašistične Nemčije "delalo neprilike državnemu departmentu."

Ta vest je pričela krožiti po Washingtonu pred par dnevi in je bilo vprašanje že tudi sprožено na konvenciji. Državni department je odločno zanikal, da je bila ta vest rojena v njegovem uradu ali da je dal ali bo dal kakšen namiglijaj glede stališča, ki ga zavzame federacija napram hitlerski Nemčiji. Znano pa je, da bi bilo državnemu tajniku Hullu celo povolji, če bi imel na svoji strani močan antihitlerski sentiment.

Da je Hitler pričel pritiskati in terorizirati ameriške Nemce, ki imajo svojce v stari domovini, je povedal Herman Ridder, publicist v New Yorku. On je rekel, da je Hitler forsiral uradnike 60 nemških organizacij v Ameriki, da so sprejeli njegovo diktaturo. Pridobil jih je z grožnjo, da bodo posledice trpeli njih svojci in sorodniki v Nemčiji, če ne podprejo njegovega režima.

To je bilo razvidno tudi na konvenciji federacije, ko je neki delegat, rojen v Nemčiji in "arijskega" izvora, odgovoril na stavljeno vprašanje glede opozicije proti bojkotni resoluciji. "Res je med nami močnejši sentiment, da nam ta bojkot ne bo prinesel nič dobrega. Nekateri pravijo: 'Zakaj naj bi pričeli z novo svetovno vojno zato, da pomagamo Judom?' Gompers je bil dober človek (bil je Žid), ampak je mnogo Judov, ki so nam neljubi." Ta človek ni nikdar prej izrazil podobnih sentimentov. Pojasnilo je, da ima svojce v Nemčiji in jih najbrž hoče s tem nastopom protektirati.

Pred odsekom za resolucije je prišlo že do vročih debat o resoluciji za bojkotiranje fašistične Nemčije. Opozicijo proti nji vodi John Frey, načelnik kovinarskega departmenta federacije. Na drugi strani pa kroži med delegati daljša izjava v prilog resolucije. V nji so našteta razna grozodejstva Nemških fašistov o trpinčenju unijskih voditeljev. Pod to izjavo sta med drugimi podpisana tudi Thomas Kennedy, tajnik UMW, in Thomas McMahon, predsednik unije tekstilnih delavcev.

Unija se zatekla na sodišče radi aretacij

Gallup, N. M. — Vsled aretacije odvetnika in pet rudarskih voditeljev po vojaških oblastih, je American Civil Liberties unija pričela s sodnjiskim postopanjem. Proti državnim oblastim je zaprosila sodnijsko prepoved in vložila tožbo za odškodnino. Državna milica, ki protektira skebe, je do sedaj razbila vse shode stavkarjev, vpada v njih stanovanja in jih že večkrat napadla na stavkovni straži s solzavicami. Rudarji stavkajo za priznanje National Miners unije.

Trgovci predlagajo $10 za dolg delovnik

Washington. — Verižne trgovine na jugu so proti temu, da bi pravilnik določal več ko $10 plače za trgovske pomočnike, delovnik pa naj bi znašal od 63 do 78 ur na teden. Mesarske delavce zastopa pri sestavi pravilnika M. J. Kelly od mesarske unije.

Neskončna pogajanja med rudarji in baroni

Del rudarjev še vedno vodi stavko. Stavke v drugih industrijah in krajih. Krvavi spopadi v več mestih. Pet stavkarjev ustreljenih v Californiji

Pittsburgh, Pa., 12. okt. — Pogajanja med podpredsednikom rudarske unije Murrayjem in predsednikom Frickove družbe Mosesom se nadaljujejo. Pogajanja so tajna, niti besede ne pride na dan, kaj se obeta rudarjem. Med tem se stavka v Frickovih rovih nadaljuje.

Jeklarske družbe poskušajo obnoviti obrat v Weirtonu, W. Va., in Steubenvillu, O., kjer stavkajo jeklarski delavci za priznanje unije. Družbe poročajo, da se je "več tisoč" vrnilo na delo, zastopniki unije pa pravijo, da je šlo le okrog 500 delavcev nazaj.

Včeraj so bili v Weirtonu veliki nemiri. Policija se je že trtjič poslužila solzavic, da je mogla razpršiti množico 4000 piketov pred tovarnami.

Scranton, Pa. — Glen Alden Coal Co. je zagrozila, da zaprre rove, če se rudarji ne vrnejo takoj na delo. V Hazeltonu je zastavkalo 800 rudarjev, ko je Lehigh Valley Coal Co. odklonila njih zahtevo, da pomnoži število delavcev.

Buffalo, N. Y. — Enajst delavcev je bilo ranjenih v sredo v spopadu s policijo pred tovarnami Republic Steel korporacije, kjer je stavka v teku.

Terre Haute, Ind. — Krajevne rudarske unije v tem okrožju so odglasovale za "praznik" kljub temu, da se voditelji distriktne unije protivijo temu. V okraju Sullivan so že dalj časa nemiri zaradi spora med unijo in "kooperaterji," ki obratujejo najete rove.

Fresno, Cal. — Pet mehiških stavkarjev, ki trgajo bombaž, je bilo ustreljenih v sredo po "čuječnikih," to je farmskih lastnikih, ki so se domenili, da sami poravnajo štrajk trgačev bombaža s tem, da jih enostavno izženejo iz okraja. Policija je menda brez moči proti "čuječnikom."

Ameriški fašisti odlikovali osem "junakov"

New York. — Osem članov khaki Shirts of America, ki je organizacija ameriških fašistov, kateri načeluje "general" Art J. Smith, je bilo odlikovanih s "fašističnimi zaslužnimi križci za svoje junaštvo" v spopadu med njimi in antifašisti na shodu v Astoriji, Long Island, N. Y., kjer je bil ubit mladi antifašist Anthonio Fierro.

Oblasti so prijele njegovega prijatelja Athosa Terzanija na povelje fašističnega "generala" Smitha, dasi se je slednji poznejе postavljal, da so fašisti na dotičnem shodu napravili "dobro delo", kar pomeni, da so Fierra sami ubili. Koliko so "odlikovanja" v zvezi s tem umorom, je zaenkrat še uganka.

Terzanijevi zagovorniki zahtevajo od distriktnega prosekutorja, da jim pokaže prstne odtise, kateri so bili vzeti z revolverja, ker Terzani pravi, da niso njegovi. Obravnava se prične 27. novembra.

Milwauški župan pobija lažnjivo kampanjo

Odgovarja reakciji, ki skuša diskreditirati socialistično mestno upravo

Milwaukee, Wis. — Milwauški župan Hoan je stopil v ofenzivo proti kampanji, s katero skušajo reakcionarne sile diskreditirati socialistično mestno upravo. Kampanja je v teku po časopisih širom dežele in odmev je dobila že tudi v radiu v Buffalu.

Buffalskemu županu, ki je v kampanjskem govoru po radiu kazal na "bankrotiran Milwaukee" in agitiral za izvolitev republikanskega župana, je odgovoril pismeno župan Hoan in označil njegovo reflektiraje na Milwaukee za "gorostasno laž." Hoanovo pismo je objavilo tudi buffalsko časopisje.

Buffalski župan Charles Roesch se je v svojem političnem govoru dotaknil Milwaukeeja s temile besedami: "Poglejmo Milwaukee, ki je še pred tremi leti slovel za vzgled dobre mestne uprave, sedaj pa je že več mesecev v finančnem polomu in nezmožen vzdrževati neobhodno potrebne funkcije, plačevati svoje dolgove in dobiti denar za svoje uslužbence."

Hoan pravi buffalskemu županu, da je ta izjava "gorostasna laž. Dvomim, če je šel kakšen časopis tako daleč s laganjem o Milwaukeeju kakor ste šli Vi. Radi tega želim, da na kakšen način popravite storjeno škodo." Buffalski župan do sedaj še ni "imel časa," da bi odgovoril na Hoanovo pismo.

Hoan v pismu nadalje pravi, da je mesto Milwaukee poravnalo vse svoje obveznosti "točno tisti dan, ko so obligacije dozorele." Lansko in letošnje leto je zmanjšalo dolg za štiri milijone dolarjev, ne da bi v to svrho izdalo nove bonde; za financiranje mestne uprave si ni letos izposodilo niti enega centa od bankirjev; ni ukinilo nobene važne funkcije in da so mestni uslužbenci plačani do dneva.

Hoan pa v pismu priznava, da so milwauško administracijo skušali ogrožati kapitalistični interesi, ki so zadnjo spomlad organizirali kampanjo za davkoplačevalno stavko. To je edina resnica v antisocialistični kampanji, ki je razširjena po deželi. Ta stavka bogatih davkoplačevalcev pa je skrahirala, sicer ne docela, vendar pa toliko, da je mesto izplačalo vse zaostale plače svojim uslužbencem. Hoan pravi v pismu, da vodijo reakcionarne sile preračunjeno kampanjo proti milwauški administraciji, ker hočejo z njo diskreditirati socialiste in zmanjšati ugled Milwaukeeja, katerega so oni zgradili.

Govorice o priznanju Rusije

Washington. — Med delegati konvencije Ameriške delavske federacije krožijo govorice, da bo ameriška vlada priznala Rusijo dne 1. novembra. So pa le govorice. Konvenciji ni bila predložena nobena resolucija ne za priznanje ali proti priznanju sovjetov.

Roosevelt bi moral biti socialist, pravi Cahan

New York. — "Predsednik Roosevelt bi moral biti na podlagi svojega dela, ki ga je doslej izvršil, socialist," je izjavil Abraham Cahan, urednik židovskega dnevnika "Daily Forward" na shodu oblačilnih delavcev, katerega se je udeležilo nad 20,000 ljudi. Oblačilni delavci so sklicali ta shod, da praznujejo zmago v stavki, ki jo je oklicala njihova organizacija pred nekaj tedni.

Roosevelt želi znižanje plač filmskim zvezdnikom

Washington, D. C. — Predsednik Roosevelt se zanima za ogromne plače nekaterih vodilnih filmskih igralcev in upraviteljev. Te plače v mnogih primerih presegajo Rooseveltovo letno plačo $100,000. Na primer igralka Constance Bennett je lani prejela za svoje delo v dveh filmih $300,000. Roosevelt meni, da so tako visoke plače nepotrebne in NRA mora skrbeti, da se znižajo.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Naročnina: za Združene države (izven Chicago) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year, Chicago and Cicero $7.50 per year, foreign countries $9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi se ne vračajo.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts will not be returned.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS.

138

Domač drobiž

Obiskovalci razstave

Chicago. — Svetovno razstavo in urad SNPJ so obiskali: Frances J. Samson, Cleveland, Ohio; Mary Kržišnik, Rock Springs, Wyo.

Smrtna nesreča

Pueblo, Colo. — Frank Besel, star 25 let in sin znanega Joe Besla, je pred nekaj dnevi zraven poslopja, kjer je bil uslužben, po nesreči prijel za žico z močnim električnim tokom in obležal mrtev. Zapušča starše in sestro. Pripadal ni k nobenemu slovenskemu društvu.

Novi grobovi

V Rock Springsu, Wyo., je umrla Katarina Tavčar, stara 48 let in doma iz Lučen na Gorenjskem. Tam je bivala 25 let in zapušča moža, dva sinova in hčer.

V Jolietu je umrl Martin Žugelj, star 53 let in doma iz Podzemlja v Beli Krajini. Zapušča ženo in devet otrok.

V Canonsburgu, Pa., je umrl Stanislav Šušteršič, sin Jos. Šušteršiča.

V So. Chicagu je umrl petletni Donald Kovačič, sinko Franka Kovačiča.

Zadušil se v garaži

Herminie, Pa. — Tu se je zadušil od plina v garaži Viktor A. Skrabski, star 22 let in rojen tu. Zapušča starše, tri brate in dve sestri.

Poroka

Red Lodge, Mont. — Tu sta se poročila Mike Golob in Frances Zobec iz Roundupa, oba člana SNPJ.

Dr. Mayo napovedal 'smrtne' žarke za bakterije

Kmalu pride čas, ko električna kopelj ozdravi bolnika

Chicago. — Dr. Charles H. Mayo, glasoviti direktor klinike v Rochesterju, Minn., je v sredo zvečer na javnem shodu v Stadiumu rekel, da pride kmalu čas, ko bodo "smrtni žarki" pobijali bolezenske bakterije v bolniku. Shod je bil sklican pod avspicijo organizacije ameriških kirurgov, ki zborujejo v Chicagu, in udeležilo se ga je čez 10,000 oseb, kar je rekord za čikaško občinstvo; toliko ljudi ni še nikdar prišlo poslušat znanstvene govore v interesu zdravja. Govorilo je okrog tucat zdravnikov in poleg drja. Maya je govoril tudi dr. Crile iz Clevelanda.

"Dognano dejstvo je," je rekel dr. Mayo, "da imajo bakterije (mikroskopni organizmi, med katerimi so tudi bolezenski bacili) negativno električno silo. Kadar jih imamo pod mikroskopom v tekočini, v kateri se svobodno gibljejo, jih privlačuje pozitivni pol. Tedaj lahko merimo brzino njihovega gibanja; največjo brzino imajo bakterije, ki napadajo človeške možgane in živčni sistem. Kakor hitro medicinska veda spozna valovne dolžine električne energije raznih bakterij, bo v stanju aranžirati protivne dolžine iz energije radia, X-žarkov ali drugih form električnih valov, ki ubijejo bakterije. To se pravi, da se bolnik posluži potrebne električne kopeli, ki bo zanj primerna in bolezen izgine."

Dr. Crile je govoril o možnostih kontrole rasti in fizične nature uma ter osebnosti bržkone pridemo do dna procesom raznih žlez in delovanja hormonov.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Stavka v državi N. Mexico

Dawson, N. Mex.—Vsem jugoslovanskim rudarjem želim naznaniti, da smo vsi rudarji pri Phillips Dodge Corp. na štrajku. Stoprocentno smo šli vsi tukajšnji rudarji na stavko. Niti eden jugoslovanski rudar ne dela. Mnogo je tukaj mehiških naseljencev. Vsi skupaj trdno držimo. Družba, ki jo omenjam, je podobna Fordu, ki noče priznati unije ne pravilnika, da se delavci smejo organizirati v svoji uniji.

Mi smo se vsi skupaj trdno odločili, da ne gremo na delo, dokler ne bodo priznane naše zahteve in pravice, ki nam gredo sedaj tudi po pravilih modrega orla. Delavci vsepovsod bi morali na plan in zahtevati, da družbe priznajo njihove zahteve in pravice. Sedaj je čas!

Jakob Grubešič,
tajnik društva 188.

Agitacija za starostno zavarovanje

Bridgeport, O.—Shod zastopnikov različnih organizacij v prid starostnega zavarovanja na 6. oktobra je bil dobro obiskan. Zadevni odbor bo imel pred volitvami do 7. novembra še 28 shodov v ta namen v različnih naselbinah okraja Belmont. Za nas pri društvu št. 13 SNPJ se bo tak shod vršil 14. oktobra v naši bližini, v Piškovi dvorani, Stop 19. Druge naselbine bodo pravočasno obveščene s plakati.

Dolžnost vseh društvenih in klubovnih uradnikov je, da pomagajo agitirati za te shode v svojih okrožjih, da se ljudstvo doseže v največjem številu. Kdor je bil navzoč na shodu v Bridgeportu, mora priznati, da je bil govornik Moreland tako dober, da se je zdelo, kot bi slišali Normana Thomasa. Moreland ni socialist, govoril pa je v istem smislu. Rekel je, da moramo priznati, da so zahteve soc. stranke pravilne in da morajo priti. Dobro je obdelal državno legislaturo, ki je v službi kapitalizma. Ako bomo čakali, je dejal, ne bomo po njih nikdar doživeli starostnega zavarovanja. Mi sami ga moramo pridobiti s tem, da dne 7. novembra vsi glasujemo zanj.

Govornik Moreland je žel za svoja izrazita izvajanja gromovit aplavz, kar je v polni meri tudi zaslužil.

Rojaki, bratje SNPJ, pojdite na shode, ki se obdržavajo v prid starostnega zavarovanja. Agitirajte zanje, da bodo vsi vaši prijatelji in znanci vedeli, da gre za njihove koristi.

Na omenjenem shodu sta društvo št. 13 SNPJ zastopala John Rebol in L. Susteršič, federacijo SNPJ in Prosvetno matico tega okrožja pa je zastopal podpisani.

Vsi na delo za starostno zavarovanje, o katerem se bo vodilo dne 7. nov.!

Joseph Snoy.

Prireditev treh pevskih zborov

Milwaukee, Wis.—Prva velika prireditev letošnjo sezono bo koncert treh milwauških pevskih zborov: Napreja, Planinske rože in Zvona, dne 29. oktobra v S. S. Turn dvorani. Uprizorjena bo tudi Milwaučanom najbolj priljubljena narodna igra "Rokovnjači."

Ker vemo, da je marsikomu, zlasti onim, ki posečajo naše prireditve iz sosednih naselbin, kakor Sheboygan, Port Washington, Waukegan itd., težko čakati pozno v noč na konec igre, bomo na tej prireditvi uprizorili "Rokovnjače" že popoldne, koncert bomo pa izvajali zvečer. Začeli bomo s predstavo točno ob pol treh popoldne, s koncertom pa točno ob pol osmih zvečer. In točnost bomo tokrat izvajali.

Oni (teh je dosti), ki po navadi pridejo v dvorano celo uro po določenem času, češ: saj se tako ne bo pričelo pravočasno, so prošeni, da pridejo v dvorano pred določenim časom, ker drugače bodo pač del igre ali pa koncerta zamudili.

Marsikdo bo vprašal, kaj je privedlo zgoraj omenjene pevske zbore do skupnega nastopa. Vzrokov za to je več. Prvi je ta, da z združenimi močmi naše občinstvo lažje zadovoljimo kakor pa posamezno. Drugi je, da je občinstvo v teh slabih časih že itak obremenjeno s prepogostimi prireditvami, zato mislimo, da mu bomo ustregli, ako mesto treh napravimo samo eno prireditev in to v kolikor mogoče velikem obsegu in po zmernih cenah.

Dalje naj še omenimo, da ne bomo za to prireditev pobirali nikakih oglasov, ker dobro vemo, da naši obrtniki in trgovci v času piškave prosperitete izrednih izdatkov nikakor ne pozdravljajo.

Upamo, da bo cenjena publika vse to upoštevala ter nam 29. oktobra napolnila dvorano.

Pub. odsek.

Zapisnik konference JSZ

Power Point, O. — Iz raznih vzrokov se je konferenca soc. klubov in društev Prosvetne matice za vzhodni Ohio vršila pri s. F. Zaveršniku, mesto pri s. N. Žlembergerju, v Piney Forku, O., dne 24. sept. 1933. In ker je bil s. J. Snoy še vedno bolan, je pooblastil s. Žlembergerja, da ga zastopa v tajniških poslih na konferenci.

S. Žlemberger otvori konferenco točno ob 10. dopoldne. Udeležba je povoljna. Predseduje s. J. Rebol, zapisnik pa vodi s. M. Tušek. Zapisnik bridgeportske konference z dne 30. aprila t. l. sprejet v celoti. Radi bolezni ni navzoč s. Snoy, kot že omenjeno, pošlje pa pismeno poročilo in zanimivo ter konstruktivno in vzpodbujajoče priporočilo. Omenja, da ni mogel toliko storiti za pokret kot bi, če bi bil zdrav. Dostavlja, da je to prva slična konferenca, katere se ne more udeležiti. Zahvaljuje se oddaljenim Pineyforčanom, ker so prišli dvakrat v Brigeport na piknik, ki se je imel vršiti v prid Proletarcu, pa obakrat ga je dež preprečil. Obakrat je seveda bilo tudi nekaj škode s pripravami.

Takrat je Nace Žlemberger zagrozil vremenskim bogovom, da bo toliko časa hodil v Bridgeport, da bo dežja zmanjkalo. In v resnici, tretjič se je posrečilo Nacetu in klubu, da so "zadeli" lep dan in Proletarec je dobil povoljno podporo.

Finančno poročilo tajnika in nadzornikov sprejeto kot podano.

Sledijo poročila zastopnikov soc. klubov. Sodruginja Albina Kravanja iz Glencoe, O., poroča, da sta še samo dva člana pri klubu št. 2, ona in njen soprog, vsled česar klub na Glencoe ne more več eksistirati. Predlagano in potrjeno, da se da s. Kravanji vso moč, da uredi vse potrebno z gl. uradom JSZ glede kluba št. 2. S. Kravanja obljublja, da bosta s soprogom še nadalje člana soc. stranke in bosta delovala v njeno korist.

Za klub št. 9 v Power Pointu, O., poroča s. Karl Bogataj, da je njihova naselbina majhna, tako tudi klub in njega blagajna. Upa, da je obstanek klubu zagotovljen, in če bo storjen kakšen korak, bo naprej, ne nazaj. — Za klub št. 11, Bridgeport, O., poročajo ss. J. Rebol, J. Škoff in F. Kravanja. Priporočajo, da volilci v Pease Townshipu glasujejo za s. Louis Beznoska pri prihodnjih volitvah. On kandidira v občinski urad. S Beznoska je navzoč in pojasnuje, da se sam ne sili v občinski urad, nadlegovali pa so ga drugi, zato je sprejel nominacijo. Obljublja, ako bo izvoljen, da se bo zavedal svojih dolžnosti.

Za klub št. 25, Powhatan Point, O., poroča s. J. Omerza, za klub št. 95, Piney Fork, O., pa s. N. Žlemberger. Sklenjeno, da se poročila vseh zastopnikov sprejmejo.

Sledijo poročila društev. Za društvo št. 13 SNPJ, Bridgeport, O., poroča Martin Kos, društvo št. 275 SNPJ, Maynard, O., je poslalo pismeno pooblastilo s. Snoyu, s. N. Žlembergerju pa voščila in čestitke k njegovi 65 letnici. — Za društvo št. 189 SSPZ, Power Point, O., poroča Jakob Tauchar, da so člani tega društva, ki ga on zastopa, tudi člani SNPJ in sta lani obe družavi plačali letno članarino Prosvetni matici, letos pa je društvo št. 358 SNPJ naročilo svojim brezposelnim dnevnik Prosveto, zato ni prispevalo k Prosvetni matici. — Sklenjeno, da se poročila društvenih zastopnikov sprejmejo na znanje.

Pod točko v korist organizacije s. Žlemberger obširno pojasnuje zastopnikom in jih vzpodbuja za strokovno organiziranje. Nato predložil sledečo resolucijo, ki je bila tudi sprejeta:

"Ker si delavstvo v vzhodnem Ohiu in zapadni W. Virginiji po večini služi svoj kruh v premogokopih, kjer je rudarska organizacija UMWA po krivdi konservativnih voditeljev propadla, kar je za ostale rudarje veliko razočaranje in šola, in ker je prišel čas, da si rudarji spet zgradimo oz. obnovimo močno rudarsko organizacijo, ki bo odgovarjala sedanjemu času napredka, je treba, da postavimo na odgovorna mesta progresivne voditelje, ki bodo delovali po sedanjem toku razvoja, zato smo sklenili na konferenci soc. klubov in društev Prosvetne matice JSZ dne 24. sept., da apeliramo in obenem pozivamo vse zavedno delavstvo organizirano v soc. stranki in na njih simpatičarje ter prijatelje, da gremo vsi takoj na delo in obnovimo United Wine Workers of America unijo, na vodstvo pa postavimo progresivne može, ki bodo trdno in neomahljivo stali za trpeče delavstvo in ga vodili po poti napredne delavske izobrazbe mednarodnega svetovnega socializma ter ga usposabljali boriti se proti sedanjemu krivičnemu sistemu."

Gornjo resolucijo je predložil s. Nace Žlemberger.

S. Vehar predlaga, da se pobirajo prostovoljni prispevki za Proletarca. V ta namen se nabere vsota $6.05. — Sprejeto, da se vsi stari odborniki tega okrožja ponovno izvolijo soglasno, z dodatkom, da je s. Joseph Škoff izvoljen podtajnikom. — Sprejeto, da smo proti vsaki spremembi Proletarca in JSZ. — Konference se bodo v bodoče vršile le kadar vidi konferenčni odmor potrebno, ne manj ko dvakrat na leto.

Prihodnja konferenca za to okrožje se bo vršila v Power Pointu, O., s sporazumom kluba in konferenčnega odbora glede datuma.

S. Tušek priporoča, da bi vsi zavedni delavci sodelovali prihodnje leto, kadar bodo društva SNPJ praznovala 30 letnico SNPJ ali pa društveno 30 letnico, kajti SNPJ je našim delavcem veliko pripomogla do izobrazbe. S. Rebol priporoča, da še nadalje ostanemo na straži za SNPJ. On vidi, da so nekateri ljudje vedno pripravljeni tej jednoti škodovati. Sodruginja Kravanja povdarja, da je potrebno, da stojimo na straži za našo jednoto, ker ji njeni sovražniki želijo škodovati.

Ob zaključku zborovanja je s. Nace Žlemberger prejel mnogo čestitk in pozdravov k njegovemu 65. rojstnemu dnevu.

Matt Tušek, zapisnikar.

—Federated Pictures.

"Pivski vrt" v New Yorku, čigar lastnik je agitiral za kandidata protitamanitske skupine. Gangeži so prostore korenito razdejali.

Pismo rudarja iz Avstrije

Yale, Kans. — Te dni sem prejel bratovo pismo iz Leobna, Avstrija, v katerem mi sporoča o rudarski stavki. Ker nas je v Ameriki precej rudarjev, ki smo pred 20 leti delali v Leobnu, sem uverjen, da bi vsak rad slišal o tamkajšnjih sedanjih rudarskih razmerah. Brat piše med drugim:

"Četudi živite v najbogatejši deželi na svetu, vas tlačijo slabe razmere. Ako bi bila kakšna pravica, tega ne bi smelo biti. Tudi pri nas ni veliko boljše. Res, da delamo s polno paro, kolikor nas je zaposlenih. Toda kaj nam pomaga, če pa moramo skoro zastonj delati. V ameriškem denarju ne zaslužimo niti en dolar na dan. Živež se draži in za našo socialno zavarovanje moramo vedno več prispevati. Vsak mesec moramo narediti štiri šihte samo za to zavarovalnino, potem pa je treba plačati stanovanje in luč vzame en šiht.

Sedaj so nam hoteli od že itak pičlega zaslužka znižati našo penzijo. Jeza delavcev je prikipela do vrhunca. Zato smo zastavkali. V teku je bila stavka, kakršne še menda ni bilo v Avstriji. Polovica rudarjev je bila v jami, polovica pa zunaj. Oni, ki so ostali v jami, so rekli, da ne gredo prej ven, dokler ne dosežemo naših zahtev. Tako so ostali devet dni v jami. Seveda smo jim vedno donašali hrano, četudi so alpinarji branili, oblasti pa so dovolile, in tako jim ni drugega manjkalo ko solnčne svetlobe. Imeli so električne svetilke vedno s seboj. Sklenili so, da ne gredo iz jame, tudi če jih vzame pol leta, samo da bodo zahteve rudarjev priznane. Mi smo jih z vsem potrebnim zalagali. Pomagali so nam celo trgovci iz vsega mesta in tudi iz Judendorfa so nas krepko podpirali. Toliko živeža so prinesli k rovu, da bi zadostovalo za rudarje v jami še za cele štiri tedne. Tako se je godilo pri treh jamah, v katerih je bilo skupaj 1,500 rudarjev na stavki.

Ko so videli kapitalisti, da so rudarji odločni pri svojih zahtevah, so izjavili, da še ne bodo z delavskimi zastopniki prej pogajali, dokler ne pridejo vsi rudarji iz prizadetih jam. Mislili so, da bodo na ta način rudarje dobili iz rovov, toda delavstvo se ni dalo premotiti, temveč so rudarji zahtevali, da ne gredo prej ven, dokler ne pridejo zastopniki kapitalistov sami mo k njim, tako da se bod mi rudarji pogajali z njimi ni drugega kazalo, so se ka listi podali. Šli so v jam pristali na rudarske zahte

Sedaj državne oblasti pre jejo, če kapitalisti res ne m drugače izhajati. Držav zapovedala, koliko morajo čati rudarjem in koliko ji ko zaposlijo. Dosedaj so kakor so sami hoteli. Sed drugače. Pri vsem tem je veliko politike. Mislili so, do delavcem manj plačali i vzeli zadnje pravice, da laže dosegli kar so dolgo namreč to, da bi uvedli jevsko oblast.

Vem, da vam je znano i nikov, kaj Hitler poče Nemčiji. Nekaj takega b tudi avstrijski naciji up pa se jim ne bo posreči časnikih beremo, da je ameriški predsednik začel gače delati ko njegov pr da je tudi on nekoliko pr na kapitaliste. Radoveden kaj bomo še doživeli. nas ne čaka nič dobrega."

Gornje pismo, kot že o no, mi je pisal brat iz dorfa pri Leobnu dne 22 t. l. Ker je v njem podan cej jasna slika sedanjih r med rudarji v Avstriji, se zdelo pismo dovolj značil ga objavim.

John Pe

Ciganske razmere

Moon Run, Pa.—Čepra rodarji vajeni bolj sukati in kramp ko pero, nam v njih časih ni treba lopat več sukati. V tej oblj deželi sem približno že pa se ne spominjam tako skih razmer kot vladajo v Ameriki. To pa zato: držimo skupaj, 2. se ne b za lastne interese in 3. izobrazbe, da se bi naro napredne delavske liste.

Lahko se reče, da več k jina delavcev upošteva pravo, da vsak bodi po svojemu predstojniku. T zato pa tudi toliko mizeri gotci se pač ne brigajo z razmere, oni se brigajo profite.

Tukajšnji rov je imel z delom 2. oktobra, pa s stavkarji iz drugih nase so delo preprečili. Dne se je delo obnovilo. Pa nja, da se bo delalo st brez izgredov. Razlog je sta dve rudarski uniji—U NMU. Seveda niso taki v prid rudarjem, kajti vsi rali biti skupaj v enem in skupno se bojevati.

Naša naselbina ni na ška. Imamo štiri podpor ništva, ki precej dobro nap jo, in soc. klub, ki je tu ven.

Dnevnik Prosveta je najboljših listov, zato bi zahajati v vsako slovens Prosveta je naša prava ljica v vseh ozirih, zato da zahaja v vsako sloven šo, da bo učila resnico in pravo delavsko pot vsem skim delavcem.

Urban Olivan

Hrvatska radijska

Akron, O.—Vsako n tem mesecu ob 9.30 zju oddaja z radijske postaj BN iz Youngstowna, O., ski program v govoru, godbi.

Helen Sa

LISTNICA UREDNIŠ

New Alexandria, Pa., Kolikor so listi poročali, odstotkov lastnikov rovo kega premoga podpisalo be z rudarsko unijo U Kako stoji stvar pri va bodo najbolje povedali o ki lokalne unije, ki mor deti, če je unija priznana

Za močno zadolžene hi sestnike ni pomoči

Washington. — Vladna Loan korporacija ne mo magati preveč zadolženi nim posestnikom, je rek predsednik W. F. Steven konvenciji ADF. "Posest ima na primer hišo $6000, dolga pa $4000, ne more dobiti več posoj kor $2400," kar je 40% ne vrednosti. Več ko 40% Loan korporacija nikom posodi. Pomaga lahko le ki imajo manjše obvez

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

Ljubljana, 26. sept.

Nevarna nesreča plezalca na Šmarni gori

Šmarna gora sama je za obi-skovalca popolnoma brez nevarnosti. To je hrib za nedeljske izhode ljubljanskih meščanov in njih družin. Nesreča, o kateri nam je poročati, se ni zgodila na Šmarni gori, ampak na severozapadni strani njenega drugega vrha Grmade. Tamkaj je med skalnatimi čermi mnogo strmih sten za plezanje. Najbolj znan je kamin Turnc. Tjakaj se hodijo učit planinske plezanja mladi turisti in je tega Turnc zelo obiskovan. Plezalna stena je tako na-vpično strma in nevarna, da je zahtevala že nekaj človeških živ-ljenj. Pred leti se je v Turncu ubil znameniti plezalec De Reggi, lani pa je našla tamkaj svojo smrt Rezika Nagodetova, ki jo je ubila skala, ki je priletela z Grmade.

V ta Turnc so se spravili 20. sept. trije gimnazijci iz Ljubljane, ki so že večkrat obiskali to steno, da so se na njej vadili. Bili so to Andrej Zupančič, Ferdo Nickelsbacher in Rafael Eiletz. Tudi nekaj drugih je bilo tamkaj, ki so plezali. Pa je nenadoma opazil nekdo, da je eden od treh dijakov padel s stene. Oba plezalca sta takoj pohitela na pomoč v steno ter tamkaj našla nezavestnega Eiletza. Kmalu nato sta prihitela tudi oba ponesrečenčeva tovariša, ki od strahu nista vedela povedati, kako je prišlo do nesreče. Poškodovanec je imel precejšnjo rano na glavi, govoriti ni mogel, pač je stokal zaradi notranjih poškodb. Njegovo stanje je bilo ob prevozu v bolnišnico zelo nevarno, a se mu je čez dan tako poboljšalo, da bo gotovo okreval.

Kako sta se dobro preživljala

V Novem mestu in okolici je bilo zadnje mesece izvršenih več vlomov in tatvin, ki jih policija dolgo nikdor ni mogla odkriti. Odkrili pa so se zločinci sami. Mnogim se je zdelo namreč čudno, da zakonca Alojzij in Terezija Zore v Gornjih Kamencah prav dobro živita, pa čeprav je mož brez stalnega posla in je bil poprej samo konjederčev pomočnik. Pogosto sta poklicala iz Karlovca avtotaksi ter se vozarila po mestu, v Novo mesto in Karlovac, dajala za pijačo in jedačo in imela razne sumljive znance. Tudi tisto noč, ko je bilo javljeno v glavarstvo v Novem mestu, sta bila Zoreta v mestu, naročila telefonično avtotaksi iz Karlovca, se prevažala v družbi nekim Novomeščanom po mestu in nazadnje v Karlovac. Tam sta bila aretirana in so ju odvedli v novomeške zapore. In tam sta marsikaj priznala. V Karlovcu in Novem mestu sta okradla več ljudi. V Novem mestu sta posebno obiskovala starega in petičnega Ivana Prijatelja. To jima je bilo tem laže, ker je bila z njima v zvezi tudi Prijateljeva služkinja Režekova. Ta je zvedela, da ima Prijatelj testament napisan tako, da prejme njegovo premoženje tisti, ki ji bo zadnja stregla. Puščala je vrata odprta in Zoreta sta prihajala krast. Blago sta prodajala pri raznih Novomeščanih in v Karlovcu, pa tudi na njunem domu so našli več stvari. Imela sta v načrtu tudi umor nekega [illegible] pri Karlovcu. Ukradla bi mu denar, a če bi se branil, bi ga ubila. Policija je zaprla tudi omenjeno služkinjo in onega Novomeščana, ki je bil njun po-[illegible]

Aretacija slovenskega odvetnika kriminalnega tipa. — V Mariboru je bil aretiran odvetnik dr. Andrej Druškovič, ki ima [illegible] let svojo pisarno v Skoplju v južni Srbiji. Aretiran je na zahtevo skopljanske policije in so ga tudi takoj prepeljali v skopljanske zapore. Obdolžen je namreč cele vrste goljufij, ki jih je izvajal v Skoplju [illegible]rno metodo, kakršne se [illegible]jajo sleparji, ki se jih [illegible] branijo zagovarjati. In dr. Druškovič je bil odvetnik. [illegible] grehov se je zvrnilo nanj [illegible], ko je bil aretiran, prihajajo zmerom nove ovadbe mno-[illegible], ki jih je ta odvetnik [illegible]. Metoda je bila preprosta. N. pr. njegov pisarniški uradnik je moral ob nastopu službe pri dr. Druškoviču položiti kavcijo nekaj tisoč Din. Zdaj, ko je šel iz službe, je zahteval kavcijo nazaj, odvetnik pa je trdil, da sploh ni dobil nobene kavcije od njega. Ta mu je pokazal pobotnico. Druškovič pa je odgovoril, da je njegov podpis na tej listini ponarejen. Uradnik je poslal pobotnico v preiskavo sodišču, ki je potrdilo, da je podpis pristen. Na prijavo tega uradnika je bil dr. Druškovič aretiran. Potem pa so sledile druge ovadbe. Polno ljudi je dvakrat terjal za iste dolgove, in povsod je uveljavljal dr. Druškovič svoje želje s silo brez primere. Nekoga je hotel vreči iz stanovanjskih poslovnih prostorov, da bi se neki njegov klient vselil vanje, ki je odvetnika kajpak podkupil. Ko se prizadeti niso hoteli izseliti, je dr. Druškovič najel nekaj delavcev ter jim ukazal, da vderejo opoldne, ko je trgovina zaprta, v trgovino ter pomečejo vse blago in pohištvo na cesto. To se je tudi zgodilo. In uglednemu dr. Druškoviču se ni skrivil niti las. Podobnih stvari je zagrešil celo vrsto in sodišče zbira ta materijal. Rekli smo, da je bil dr. Druškovič "ugleden." Res je bil. Kako ne bi bil, če pa je bil pred leti osebni tajnik pokojnega voditelja slovenskih demokratov dr. Žerjava, v Skoplju pa tudi zastopnik skopljanskega nadškofa. Bil je torej ugleden. Kakšen je ta "ugled," se nam je razodelo ob njegovi aretaciji.

Sama šla v smrt. — Pri Sv. Miklavžu v mariborski okolici si je vzela življenje posestnica Roza Rusova. Prejela je neko pismo od odvetnika, ki jo je spravilo v tak obup, da je ponoči na skrivaj izginila od doma, pustila pa je doma pismo, da gre prostovoljno v smrt. Iskali so jo, a šele čez dva dni našli njeno truplo v mlaki blizu domače hiše.

Smrtni padec. — V Braslovčah je padel z nekega skednja občinski revež Jože Cilenšek ter si zlomil tilnik. V celjski bolnišnici je poškodbi podlegel.

Umrli so: v Kranju notar Fr. Tavzes, star 53 let, po rodu iz Idrije, v Studencih pri Mariboru 64 letna Frančiška Čerče, v Škofji Loki Apolonija Deisinger, na Uncu 86 letna Matilda Sebenikova, v Ljubljani 57 letni gostilničar in trgovec Matej Soklič.

Požar v Dolskem. — Dne 11. t. m. je velik ogenj upepelil gospodarsko poslopje posestnika in gostilničarja Rudolfa Zupančiča v Dolskem. Njegov 8 letni sinček je stikal na skednju za zajci, prižigal pri tem vžigalice ter povzročil požar. Vrgel je gorečo vžigalico stran v slamo, ki se je takoj vnela. Nekaj minut zatem se je dvigal visok steber dima iz poslopja. Prihiteli so ljudje s polj in gasilci, rešili ob veliki nevarnosti vso živino ter obvarovali ognja stanovanjsko hišo, ki se je že vnemala, gospodarsko poslopje pa je pogorelo do tal.

Še ena železniška nesreča. — Na križišču poti, ki vodi iz Preske v Medvode, z železnico je prišlo 22. sept. do nesreče, ki se je končala še dokaj srečno. Mesar Maks Kogovšek iz Preske se je z bratom Cirilom peljal proti Ljubljani na vozu, naloženem z mesom. Ker je močno deževalo, sta se stiskala pod dežnikom in tako nista opazila brzovlaka, ki je pripeljal po progi proti Ljubljani. Lokomotiva je treščila v voz, ga razbila in ubila konja, oba Kogovška pa je sunek vrgel več metrov v stran. Brzovlak se je sicer ustavil, a ker ni bilo človeških žrtev, je odpeljal takoj spet dalje. Iz vlaka pa je bil stopil žandar ter ostal na straži pri razbitem vozu. Ta je našel oba ponesrečenca ter poskrbel, da je bil mesar Kogovšek prepeljan v ljubljansko bolnišnico, ker ima hude poškodbe, Cirila pa so odpravili domov, ker njegove poškodbe niso nevarne.

Humprey se postavil Rooseveltu po robu

Pravi, da ga predsednik ne more odstaviti. Vprašanje zanese se na sodišče

Washington. — (FP) — Prvi, ki se je Rooseveltu postavil po robu in mu grozi s tožbo ter političnimi konsekvencami, je Wm. E. Humprey, katerega je predsednik odstavil od federalne obrtne komisije, dasi njegov rok poteče šele čez šest let.

Administracijski krogi pravijo, da je Roosevelt odstavil Humpreyja vsled njegove obstrukcije pri izvajanju tako zvanega Securities Fraud Act, ki je naperjen proti prodajalcem bondov in delnic. Zakon zahteva od promocijskih bankirjev, da morajo investorjem dati točne informacije, ki pokazujejo pravo vrednost bondov ali zadolžnic, katere skušajo prodati. Ta zakon je Humprey sabotiral, pravi administracija, in bil vsled tega odstavljen.

Humprey je starogardist najreakcionarnejšega krila. Predno je dobil mesto v obrtni komisiji, je bil lobist. Pred več leti se je komisiji postavil po robu in jo forsiral, kakor tudi justični department, da je umaknila tožbo proti krušnemu trustu, ki je bil obtožen kršitve antitrustne zakonodaje.

Skrival tudi ni svojih nazorov. Javno lastništvo je označil za boljševizem in sploh vse, kar ni bilo v skladu z anarhističnim kapitalizmom, katerega je Hoover krstil za "robustni individualizem".

Zdaj pravi, da predsednik ni imel nobene pravice ga odstaviti in bo stvar gnal na sodišče. Zagrozil je tudi, da bo njegova odslovitev igrala važno vlogo v prihodnji kampanji. Na njegovo mesto je Roosevelt imenoval nekega republikanca.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904 — Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Tel. Rockwell 4904

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.

UPRAVNI ODSEK:

VINCENT CAINKAR, predsednik....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRED A. VIDER, gl. tajnik........2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
LAWRENCE GRADISHEK, taj.bol.odd.2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN VOGRICH, gl. blagajnik......2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FILIP GODINA, upravitelj glasila....2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
JOHN MOLEK, urednik glasila......2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNIKI:

FRANK SOMRAK, prvi podpredsednik.......996 E. 74th St., Cleveland, O.
JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik..1198 E. 170th St., Cleveland, O.

GOSPODARSKI ODSEK:

MATH PETROVICH, predsednik...........595 E. 140th St., Cleveland, O.
ANTHONY CVETKOVICH.............983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
JOHN OLIP..................149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.

POROTNI ODSEK:

JOHN GORŠEK, predsednik.............414 W. Hay St., Springfield, Ill.
ANTON ŠULAR..............................Box 27, Arma, Kans.
JOHN TRČELJ.............................Box 257, Strabane, Pa.
FRANK PODBOJ.............................Box 61, Parkhill, Pa.
FRANK BARBICH.....................1216 E. 176th St., Cleveland, O.

NADZORNI ODSEK:

FRANK ZAITZ, predsednik................3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
FRED MALGAI.........................25 Central Park, Peru, Ill.
JACOB AMBROZICH.....................418 Pierce St., Eveleth, Minn.

POZOR!—Korespondenca z glavnimi odborniki, ki delajo v gl. uradu, se vrši takole:
VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika, naj se naslove na predsedništvo.
VSE DENARNE pošiljatve in stvari, ki se tičejo gl. upravnega odseka in jednote vobče, naj se pošiljajo na gl. tajništvo.
Vse zadeve, tikajoče se bolniške podpore, naj se pošiljajo na bol. tajništvo.
Vse zadeve v zvezi z blagajniškimi posli, naj se pošiljajo na blagajništvo.
VSE PRITOŽBE glede poslovanja v gl. upravnem odboru naj se pošiljajo Frank Zaicu, predsedniku nadzornega odbora.
VSI PRIZIVI na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na John Gorška, predsednika porotnega odseka.
VSI DOPISI in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročnina in sploh vse, kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na "PROSVETO," 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
NOTE: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows:
Communications for the supreme president should be addressed to him.
All remittances of money and business concerning lodges and members other than sick benefit should be addressed to the secretary's office.
Matters of sick benefit should be addressed to the assistant secretary.
Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him.

Konvencija vstala v spomin Morrisu Hillquitu

Washington. — V znak sožalja je konvencija Ameriške delavske federacije stoje sprejela resolucijo v spomin smrti Morrisa Hillquita, ameriškega vodilnega socialista.

"S smrtjo Morrisa Hillquita," pravi resolucija, "je ameriško delavsko gibanje izgubilo enega svojih največjih zagovornikov in braniteljev. Tekom svojega javnega delovanja, ki presega pol stoletja, je generozno in konstruktivno posvečal svoje velike zmožnosti delavskemu pokretu kot industrijski svetovalec, pisatelj in kot neprekosljiv zagovornik pred sodnijskimi tribunali."

Resolucijo je sestavil poseben odsek pod vodstvom Davida Dubinskyja, predsednika International Ladies Garment Workers unije, katere pravdni svetovalec je bil Hillquit nad dvajset let.

Dar Prirode LUCKIES KADILCEM

Smetana Letine

Ni slučaj, da Luckies tako lahko vlečejo in da gore tako enakomerno. Kajti vsaka in posamezna Lucky je dobro napolnjena — nabasano do konca s sladkimi, zrelimi, mehkimi vrstami turškega in domačega tobaka. Okrogle, trde — brez zrahljanih koncev. Vsledtega so Luckies tako mehke.

VEDNO najfinejši tobak
VEDNO najfinejši izdelava
VEDNO Luckies ugajajo!

"it's toasted"
ZA ZAŠČITO GRLA — ZA BOLJŠI OKUS

Louis Adamič:

SMEH V DŽUNGLI

AVTOBIOGRAFIJA AMERIŠKEGA PRISELJENCA

Poslovenil Stanko Leben

"Prijatelje imam v jezuitskem redu," je nadaljeval stric Martin, "in kakor je prej dejala mati, upam, da jih bom pregovoril, da bodo zate zastavili svoj vpliv. Upam, da jih bom prepričal, da si dober fant in kljub vsemu, kar se je zgodilo, resen, marljiv dijak. Sprejemajo namreč samo izredno dobre dečke, ki se hočejo posvetiti Bogu. Z drugimi besedami povedano: veliko čast bi pomenilo zate in za tvoje starše in za me samega, če bi te sprejeli . . . Poleg tega očetu ne bo več treba plačevati za hrano, stanovanje in druge izdatke, dokler boš v vzgojevališču. Z vsem te bo preskrbel zavod, s hrano, prenočiščem, obleko, knjigami itd. Kakor ti je gotovo že znano, ne smejo učenci zavoda nikoli samovoljno zapustiti, nikoli ne smejo med zunanji svet, dokler niso posvečeni. Zate, ki si sedaj šele v tretjem letniku gimnazije, pomeni to, da ne boš smel iz zavoda devet ali deset let. Očetu pa in materi in meni seveda tudi bo dovoljeno, da te pridemo obiskat ob določenih dnevih . . . Si razumel?"

"Razumel sem, stric Martin."

Mati se je zopet smehljala. "Prišla te bom obiskat, kar se da pogosto," je rekla.

Pogledal sem jo. Potem očeta. Potem strica Martina. Nato dolg molk. Najraznejše misli so se mi podile po glavi. Jezuitska šola — toliko, kakor če bi se dal za devet, deset let zapreti v ječo! Spominjam se, da ni bilo v meni nobenih jasnih in določnih protiverskih nazorov, le nagonsko se mi je upiralo, da bi dolgo vrsto let preživel za zidovi jezuitskega zavoda. Prešinila me je misel na Ameriko . . . Peter Molek . . . Janko Radin . . . Jankov brat Štefan, ki je v Ameriki . . .

"No, kako?" je povzel oče. V njegovih očeh sem veljal za "izprijenega" študenta. Sedaj nisem za nobeno rabo več, razen če vstopim v jezuitsko šolo. Državne šole so zame zaprte, za delo na kmetiji sem neporaben.

Materini pogledi in nasmehi so prosili, rotili.

Stric Martin je rekel: "Če te je volja vstopiti, bom neutegoma stopil do svojih prijateljev med očeti jezuiti in čez osem ali deset dni boš že lahko nadaljeval učenje. Ali naj grem?"

"Pa pojdite," sem rekel. "Hvala vam, stric."

Materi so se udrle solze, tako je bila srečna. Objela me je, mi vzela obraz med svoji roki ter dolgo zrla vame, kakor je bila vajena, ko sem bil še manjši. Zaradi gorke ljubezni, ki me je navdala, in pa ker je bila mati tako lepa v svoji naravni preprostosti, sem bil za trenutek vesel, da sem se odločil vstopiti v jezuitski zavod.

VI

Odšel sem domov v Blato. Ko sem čakal, da mi bo stric Martin sporočil, ali so me očetje jezuiti sprejeli ali ne, se me je začelo lotevati globoko kesanje, da sem se vdal in privolil v jezuitsko šolo. Devet, deset let! Saj sem vedel, da so za jezuitskimi zidovi vrtovi in igrišča, toda ves čas ne bom videl ne polj ne gora ne gozdov. Ali bi se mogel premisliti? Težko. Mater bi bolelo. Oče bi klel. Stric Martin se je že toliko trudil, da bi me spravil v zavod. Prepričan je bil, da me bodo jezuiti sprejeli; šlo je le za nekaj formalnosti, ki so zavlekle vstop za nekaj dni.

Beden in potrt sem blodil preko golih jesenskih polj skozi gozdove za vasjo.

Govoril sem s Petrom Molkom, toda zapazil sem, da mi odgovarja manj prostodušno in odkrito, odkar je slišal, da bom šel morda k jezuitom. Vendar mi je povedal, da se mu je zdravje zadnja tri in pol leta izboljšalo (in brez dvoma je bil videti mnogo zdravejši), da misli na povratek v Ameriko. V Pennsylvaniji in po drugih krajih da ima nekaj prijateljev, o katerih misli, da mu bodo poslali denar, potreben za prevoz.

"Mislim, da spadam tjakaj," je dejal. "Hvaležen sem domači vasi, ker mi je vrnila zdravje, ki sem ga izgubil v Ameriki, toda . . ." Skomignil je z ramami. Najbrže je mislil, da ga razumem.

In zopet me je vsega prevzela čudovita in prelepa misel, da bi se napotil v Združene države. Peter Molek se vrača tjakaj! Zakaj bi ne mogel z njim? . . . Amerika! . . . Ta edina beseda in pa pomen te besede, bogate vsega, kar sem bil slišal o tej deželi, sta mi utripala v možganih.

VII

Naposled je nekega dne prišlo iz mesta sporočilo, da sem sprejet pri jezuitih. Da naj takoj odrinem v Ljubljano.

Starši in stric Martin so bili zelo srečni. Morda je bilo pa le v moj blagor, so ugibali, da sem bil izgnan iz državne gimnazije. Če bi živel po dijaških stanovanjih v mestu, so menili, bi bil na milost in nemilost predan vplivom slabe tovaršije; sedaj pa, v jezuitskem zavodu, bom zavarovan in rešen; skrbno bodo čuvali mojo nesmrtno dušo ter jo pripravljali za službo in čast božjo. Seveda, kar je očetu izmed vsega najbolj ugajalo, je bilo dejstvo, da ga poslej moja vzgoja ne bo veljala niti beliča. Razumljivo in opravičljivo je, da je ta pomislek pri njem močno zalegel.

Mati se je smehljala in pritrjevalno kimala, ko je stric Martin pripomnil, da pod blagohotnim nadzorstvom jezuitskih duhovnov ne bom več zabredel v neumnosti; da se mi bo morda življenje v zavodu za stalno prikupilo; da ne bom nikoli občutil samote, ker bom imel vedno dovolj dela in opravka s študiranjem; in da slove jezuiti po vsem svetu zaradi svoje učenosti, svojega svetega in pobožnega življenja in svojega dovršenega poznanja božjih stvari.

Naslednjega jutra sva se z očetom napotila v Ljubljano. Med vožnjo se je oče trudil, da bi razpletel pogovor, toda meni se ni dalo govoriti. Gledal sem skozi okno na bežečo jesensko pokrajino. Nekaj hladnega in spolzkega mi je ležalo na duši. Joj, ti visoki zidovi, pa ta mrakobna, zatohla cerkev! Vse moje bitje se je upiralo misli, da bi deset let moral prebiti v zavodu. Že ob sami misli se mi je yse vrtelo v glavi.

V mestu me je oče, ki je hotel biti dober z menoj, kljub moji mračni žalosti popeljal v gostilno, kjer so se navadno ustavljali Dolenjci, da so nakrmili konje in sebe okrepčali. Naročil je jedi in steklenico vina. Gostilna je bila polna premožnejših kmetov; več jih je bilo že lahko vinjenih.

(Dalje prihodnjič.)

NJENA ŽRTEV

Napisal O. Reinicke

Pred letom dni je Evgen Selan izgubil službo. In mesec dni nato je njegova mlada žena Renata spet sedela za blagajno pri Strnadu & Korenu in delala prav tako marljivo, vneto in zanesljivo kakor leta in leta pred poroko. Evgena je silno bolelo, da mora njegova žena skrbeti zanj. Dan za dnem je trkal na vrata in prosil službe, toda večer za večerom se je pobit in nesrečen vračal domov. Zgodilo se je celo, da se je kdaj od obupa napil, toda na srečo se je to le redko pripetilo.

Posledica gospodarske stiske se je kmalu pokazala tudi Renati: znižali so ji plačo. Selanova sta se morala zato še bolj omejiti v svojih izdatkih. Evgen je še neumorneje tekal po stopnicah gor in dol in trkal na vrata, proseč službe. Naposled si je vendarle nekje izprosil vsaj začasno službo tekača.

Toda že po treh dneh je začutil, da ga zbada v pljučih, zakaj moral je dan za dnem najmanj po šest ur drveti na kolesu po prašnih ulicah. Njegovo telo je bilo od pomanjkanja opešalo in ni bilo kos takšnemu naporu. Peti dan je moral leči. Imel je hudo vročino, tožil je, da ga zbode, kadar zadiha, ponoči je pa govoril čudne reči o davno minulih časih.

Renata se je silno prestrašila. Ure, ko je morala biti v službi, je bila kakor na trnju. Šesti dan se je obrnila na dr. Trpina in ga prosila, naj pride pogledat k njenemu možu. Izprosila si je za tisti popoldan dopust in je v vroči nestrpnosti čakala zdravnika.

Ko je naposled prišel in si ogledal bolnika, je napravil zelò resen obraz in kratko dejal:

"Vnetje pljuč."

Renata je še tisti dan poklícala sestro in jo prosila, naj streže njenemu možu. Evgenovo stanje je postajalo čedalje nevarnejše. Skoraj neprestano je blodil in govoril o vseh mogočih rečeh. Dr. Trpin je rekel gospe Renati, naj skuša na vsak način svojega moža pomiriti.

Renata je nemo prikimala. Kadar je bila prosta, se ni genila od bolnikove postelje, tolažila ga je, ko je jel spet govoriti o svojih skrbeh, in mu naposled dejala:

"Saj ni tako hudo, Evgen! Za tvojim hrbtom sem si prihranila nekaj denarja, tri tisoč, ki mi zdaj tako prav pridejo, da tvoje bolezni niti ne čutiva. Izprva ti nisem hotela niti povedati, zato sem ti pa zdaj napravila toliko večje veselje, kaj ne, dragi?"

Evgen je dvignil svoj bledi obraz iznad blazine. In tiho, s trepečočim glasom je zaprosil:

"Pokaži mi denar, Renata, pokaži mi ga, saj ne morem verjeti."

Pri tej nepričakovani prošnji jo je od groze zazeblo do dna srca. Saj si ni mogla ničesar prihraniti! Narobe; zaradi neštetih nepričakovanih izdatkov ji je tako malo ostalo od plače, da se še sama ni upala več do sitega najesti, samo da ne bi zmanjkalo za Evgena.

In spet je zaslišala bolestno neučakano prošnjo:

"Daj, pokaži mi denar, Renata, pokaži ga!"

Mehanično je prikimala in odvrnila:

"Pozneje, dragi, moram ga poprej vzeti iz banke. Že drevi ti ga pokažem, ko se vrnem iz službe."

S tem si je pridobila nekaj časa. Nekaj minut nato je prišel dr. Trpin. Prvi mah je opazil bolnikovo razburjenost in jo vprašal, kaj ji je vzrok. Toda odgovoril mu je bolnik sam.

Zdravnik je od strani pogledal proti mladi ženi. Videl je docela obvladan obraz, toda videl je tudi roke, ki so se krčevito zagreble druga v drugo, da je vsa kri izginila iz prstov. Poklical je Renato na stran in ji povedal, da se bliža kriza, vendar upa, da bo bolnika rešil. Preden se je poslovil, je pa dejal:

"Vaš mož si je vtepel v glavo, da mu pokažete prihranjeni denar . . . Zanj bi utegnilo mnogo pomeniti, morda rešitev, če . . ." Prestal je, kakor ne vedoč, kaj naj še pove. Potem je pa mirno povzel: "Mislim . . . hm . . . saj pač imate ta denar?"

Renata je prebledela na smrt. Toda stisnila je zobe in malone trmasto prikimala. Dr. Trpin je krenil proti vratom. Počemu bi se ji vsiljeval, si je dejal sam pri sebi. O teh treh tisočakih ni verjel niti besedice.

Ko je šla Renata popoldne v službo, je rekla Evgenu, da mu bo denar prinesla drugi dan opoldne, ker ga ima v banki, banke pa popoldne ne delajo.

Drugi dopoldan je mlada žena preživela težke ure. Vse v njej je drgetalo. In ko se je bližala dvanajsta ura, so ji začele trepetati roke, bleda je bila ko zid in oči se ji svetile kakor od vročice. Potem je globoko zasopla in vzela iz blagajne že pripravljene tri tisočake, jih skrila v knjigo, vstala in hitro odšla. Pri večernem obračunu z gospodom Strnadom bodo tisočaki spet na svojem mestu.

Hitro je odšla domov, stopila k postelji svojega bolnega moža in mu položila bankovce na odejo. Globok dih je napel Evgenove prsi, kakor bi se mu bil težak kamen odvalil z njih. Potem je segla njegova shujšana desnica po bankovcih in koščeni prsti so se krčevito oklenili okoli njih.

Zaman sta skušali potem Renata in njena sestra, ki je stregla bolniku, izviti bankovce iz stisnjene Evgenove roke. Bližal se je čas, ko bo morala spet v službo. Postajala je strašno nemirna in razburjena, naposled je priznala svoji sestri, na kakšen način je prišla do denarja.

Takrat je pozvonilo. Prišel je doktor Trpin.

Z vljudnim pozdravom se je zdravnik obrnil k bolniku in se sklonil k njemu. Nato je zadovoljno pokimal. Tedaj šele je zagledal v stisnjeni Evgenovi roki zmečkane bankovce.

Nasmehnil se je.

"Aha, zato! . . ."

Nato se je obrnil k Renati.

"Danes je deveti dan, drevi napoči kriza. Prestal jo bo, zanesite se, samo denar pustite v njegovi roki. Tile trije tisočaki so zdaj najboljše zdravilo. Proti večeru se spet oglasim . . ."

Renata je morala kmalu za zdravnikom v službo. Zaklinjala je svojo sestro, naj za božjo voljo izvije Evgenu denar iz roke in naj ji ga prinese v pisarno.

Ob štirih popoldne je pristopil k njej gospod Strnad. Prijazno ji je pokimal in dejal:

"Iz formalnosti bi malo pregledal blagajno."

Renata je zatrepela v njegov prijazni in dobrodušni obraz. Vsa kri ji je izginila z obraza, noge so ji klecnile. Strnad jo je osuplo pogledal in začudeno zmajal z glavo. Nato je odprl knjigo . . . Renata se je onesvestila.

Med tem je gospod Strnad dognal, da manjka v glavni blagajni treh tisočakov. Spomnil se je, da je bila Renata Selanova celih pet let pri njem v službi in da je bil zelo zadovoljen z njo. Zmajal je z glavo od razočaranja, nato je pa pozvonil in velel vstopivši služkinji:

"Ko se gospa Selanova zave, bi jo prosil, naj se oglasi pri meni."

Deset minut nato je Renata stala v pisarni svojega šefa. Bila je strašno bleda. Oči je upirala v tla.

"To je bilo zame zelo neprijetno presenečenje, gospa. Toda ker ste bili doslej vestni v službi, ne maram pokvariti vašega slovesa; dal vam bom do konca meseca dopust in razglasil, da morate streči svojemu obolelemu možu in da ste zato pustili službo pri meni. Vaš dopust," pri teh besedah je gospod Strnad vstal, "se začne jutri. Tule je vaša poslednja plača, izplačam vam jo celo, ker sem prepričan, da so vas morali tehtni vzroki spraviti do tega, da ste se izpozabili nad blagajno. Izpričevala vam pa seveda ne morem dati."

Renata je nemo prikimala. Z ledenimi prsti je vzela denar in brez besede odšla.

Ko je kakor omotena prišla domov, je ležal Evgen v postelji in mirno spal. Njegovi prsti so se še zmerom oklepali bankovcev.

Renata je dolgo gledala svojega spečega moža. Potem je začela jokati, brez glasu in brez ihtenja.

Ko je prišel zdravnik, so ji solze usehnile. Na videz mirno ga je vprašala, kako naj ponoči ravna z bolnikom.

"Poslej bom lahko sama stregla svojemu možu, ker sem pustila službo."

Dr. Trpin jo je začudeno pogledal, nato ji je pa dal potrebna navodila in se zamišljeno poslovil. Nekam čudno se mu je zdelo, da je gospa Selanova zdaj, ko je njen mož prebrodil krizo, pustila službo, da mu bo stregla. Toda vprašal ni nič.

Evgen je spal pozno v noč. Renata je sedela zraven njegove postelje. Ko je ura kazala že mnogo čez polnoč, je bolnik globoko zasopel, razklenil desnico in spustil zmečkane bankovce na odejo; nato se je obrnil na drugo stran in dalje spal. Renata se je tiho sklonila nad posteljo, vzela bankovce, jih zravnala in položila na nočno omarico. Zraven sebe je slišala enakomerni dih svojega ozdravelega moža.

•

Tri dni nato. Keglaški krožek "Vseh devet" je bil pri delu. Krogle so zamolklo hitele po kegljišču. Stožci so se podirali. Za trgovcem Strnadom je bil na vrsti dr. Trpin. In potem je družba posedla k litru vina.

Naključje, ki igra tolik... go v življenju, je posad... nada in doktorja Trpina... ga zraven drugega in j... lo v pogovor. In teda... Trpin mimogrede vpraša... neki je gospa Renata S... pustila službo. Beseda... besedo, gospoda sta na... la v kot in zdravnik je... trgovcu zgodbo o treh t... Strnad ga je ves osupel... in potem vzkliknil:

"In jaz sem dva dni ... rej včeraj, dobil te tri ... v priporočenem pismu n...

•

Drugi dan opoldne se... hišo, kjer sta stanovala... va, ustavil avto. Iz njeg... pil trgovec Strnad, s... stopnicah in stal dve... nato pred prestrašeno... Brez besede ji je ponu... in ganjeno dejal:

"Če vam je prav, d... spa, vam skrajšam dop... ja trgovina vas spet p... Ali se hočete vrniti... Vse vem, in tole," to... položil pred osuplo Re... še zmerom zmečkane... "tole naj bo plačilo za... nje, da dostikrat šele la... pobožna laž, pokaže p... ga človeka v pravi luči."

Potem se je zasmeja... jal skoraj razigrano, d... kril ganotje:

"In zdaj me odvedite... mu možu, rad bi mu s... ko in mu povedal, da m... selilo, če bi hotel iti k... glavnega knjigovodjo... Komar nas zapusti, k... ste."

Čikaška razstava: K... muzikant.

AKO JE V CHICA...

kateri naših rojakov, da i... tako, da greje svoj dom n... želim, ako je tako prija... prijavi na Prosveto, 2657 S. ... Ave., Chicago, Ill. Tel. Rock...

GRAYBAR električni šivalni stroj

CONSOLE MODEL

$49.50

$4.00 NAPLAČILO

ostanek meseč...

NI čudno, da čimdalje več žensk izvršuje svoje lastno šivanje, ko jim pomaga stroj, kakoršen je ta! Ta novi Console model, Graybar električni šivalni stroj napravi šivanje lahko. Gladko teče, je učinkovit in opremljen z najnovejšimi pripravami, vključno pripravno kontrolo s kolenom in udobno šivalno lučjo. Je tih in napravi dovršeno delo.

Kadar ni v rabi, se lep console lahko uporabi kakor kos pohištva v katerikoli sobi.

Oglejte si razkazovanje tega finega električnega stroja pri svoji najbližji električni trgovini

Vsled novega prodajnega davka na blago, se vsem cenam v naših oglasih nad 25c prišteje še približno 2% za davek.

Electric Shops

Downtown — 72 W. Adams St. — 132 So. Dearborn St.

Telephone RANdolph 1200, *Local* 1226

FEDERAL COUPONS GIVEN